

כ. מורי"ק שם.
ל. מהרי"א וכן כתב
העמוד. מ. מהרי"א
ובפתור ופרח וארחות
חיים. נ. בית יוסף מכתב
טעמים.

לחמץ (כ) ותיב (כו) בציצית ואין יוצאין בו (ז) בשבת: ח. יקאפ"ה שהיא פתוחה בענין שיש לה ארבע כנפות, אם יקבעו בה (כז) אשטר"ג"ה (כח) * לעשותה כסתומה כדי לפטרה מציצית, אינו מועיל תקון זה אם לא תהיה קבועה מתצי ארפה ולמטה לכל הפחות, וגם שתהיה קבועה למטה מהתגור, למען יהיה הרב הסתום רב הנראה לעינים, דאם לא כן יאסר * משום (ט) מראית העין: ט. להכניס צריך (י) שיהיו מרבעות * ולא שיהיו עגולות: י. * מצנפת פטורה, אפילו של ארצות המערב שישני ראשיה משלכים על כתפיהם וגופם, ואף על פי שמתכסה בה ראשו ורבו, פטור, (יא) * פיון שעקרה לכסות הראש, דכסותה אמר רחמנא (יב) ולא כסות הראש: יא. * סודר

באר היטב

לפניו ואי אפשר להכניסו בענין אחר, אין חזקין בציצית, לכן נהגו להקל. ומלבד שחזקין רא"ק שמחבר למעלה חזיקת כנף מרבעת ומתן על קנפו מאחוריו, שחזקין קאל"ר, פשוט הוא דפסוד, דהרי לצד מעלה אין לו כנפות רק כנפות הקאל"ר המנחין לו קצת מאחוריו, ואין זה קרנות, הואיל ואין השני קרנות שמאחוריו מנחות כנגד הכנפות שלפניו, עד כאן לשון דרכי משה. וכתב המגן אברהם, ומכל מקום ירא שמים יעשה קרן אחת עגולה, כמו שכתב בית יוסף בשם הנהגים: (יג) ולא כסות הראש, ומה שעושים עטרה לשלית, לא מפני שעקרה נעשה לכסוי הראש, אלא משום הכר שציצית העליונים לא יתחלפו למטה. ועין לעיל

משנה ברורה

כי אז לא נקרא בת ארבע כנפות, וקרוי הדבר שהמכרר מכרר לכשתל, ועל כל פנים לא עדיף מן כנף שתצו פתוח דתיב בציצית, ואסור לכרר עליו ואסור לצאת בו בשבת, אלא צריך למדד אף מה שלמעלה מן הדים, והנכב תשוב גם כן כאלו הוא סתום. ועין בבאור הלכה: (כו) ותיב בציצית. אכל (י) אין מכרין עליו: (כז) בשבת. דשמא פטור, והציצית תוי כמשוי, וכד לקמן בסמ"ק יג. ועין במגן אברהם שכתב דאף לכרמית אסור, דאין עושין ספק דרפנן לכתחלה. ורבים (יב) מן האחרונים מסכימים עם העלת תמיד דמקל כזה: ח (כח) אשטר"ג"ה. והא דכר המתכר צדיי הכנף אחת אל אחת: (כט) לעשותה כסתומה. ולכן אין לעשות בטלית קטן קרסים למטה מתצו, דהוי כסתום. (ל) והוא שנקפסין מאד ראשי הקרסים לצד השני, שצאנו וכול להתירין אלא על ידי מצעה, דכזה תשיב חבור גמור הן לענין כללים והן לענין ציצית, אכל בלאו הכי לא תשיב חבור על ידי זה: (ל) מראית העין, והולך בטלית קטן תמיד תחת בגדיו, ואף כשהוא הולך ברשות הרבים הוא בקצנע, יש לומר דלא שיהי כזה מראית עין, בודאי הדין כזה דמותר לפי מה שנגזר שגנו הולכין תמיד בטלית קטן תחת הבגדים: * משום מראית העין. משמע בלבד ובעל תמיד דהוא הדין הבגדים שרובן פתוח צריך שיהיה רב הנראה לעינים ולא מצמצם, כדי שלא יתשובו עליו שהוא מכרר לכשתל. כתב בארצות החיים, בגדים שיש להם ארבע כנפות ולוקשים דרך מלבדו ודורג עליהם בחגורתו מתצי ארפה ולמטה, אפילו אם חוגר בחזק לא נקטר על ידי כן מחייב ציצית, אכל אם קובע בהם לולאות בשני הצדדים וקושרם בקשר של קמא, יש להסתפק אם נקטרים על ידי כן מחייב ציצית, דאפשר דיש לדמותו לכלאים, דעל ידי קשירה נעשה חבור, ואם כן בענינו מבטלו מתורת ארבע כנפות, או לא, ועין שם במאיר לארץ: ט * ולא שיהיו עגולות. צריך עיון עד כמה נקרא בשם עגולות, דאין סקרא לומר דעל ידי משוה עגולתו חזו של הכנף תפטר שוב מציצית, ולא תהא צריח רבוע הבגד המכרר המכרר, דנקמא לו שם בכתמים סב דרבע המנפות וכן חקירות מעב, ואפילו הכי נקמא לו כחלק יח דאם נקמא המנפות פחות משפח או בזית קשר, ולא נזכר שם שום נקמא מזה בין אם נקמא במקום תדו של קרן או בשאר מקום המנפות, משמע דבכל אופן כשרה. ועין בספר דף מט ע"א בחוספות דבור המתחיל שכל, דהשעם דלא בטל ממנו עדין שם רבוע, אף אפשר דמש לחלק בין המנפות שהוא גדול כמותרו לענינו, וצריך עיון: * פיון שעקרה וכו'. עין במשנה ברורה. ובארצות החיים החליט דאם מתכסה בה ראשו ורבו תיב בציצית, מפני כמה קשיית שהקשה על הכית יוסף והשלחן ערוך, ובאמת אין בהם קדאי לדחות דברי השלחן ערוך, כמו שאבאר. א, הקשה כמה דאיתא בספרי ונחבא בבית יוסף, כה, פרט למעשרת שאינו מכסה בה ראשו ורבו, ובאמת הוא פשוט דהכי פרושו, שאינו עשוי לכסות ראשו ורבו, דעקרו עשוי רק לכסות הראש לבד. וכן נראה במאור הגר"א שהביא בבאורו הדין דהספרי ואפילו הכי לא השיג כזה על השלחן ערוך. ומה שהביא עוד מהאחרות חיים שכתב בשם בה"ג דמצנפת אין ראוי לציצית, דאין ראוי לציצית אלא כסות החופה רב גופו של אדם, גמי הכי פרושו, דדוקא אם נעשה מתחלה להיות חופה רב גופו של אדם, מה שאין כן כזה דעקרו עשה לכסות הראש בלבד, וכמו שהביא הגר"א ראהו ממכרין כסות, עין שם. ומה שהביא עוד ממה שכתב האחרות חיים, בספרי ממשע כסות הראש מקסותה דהאי לאו כסות הוא, אף על גב דשש בו לכסות ראשו ורבו של קטן פטורה, עד כאן לשונו, ומשמע הא אם מכסה בו ראשו ורבו של גדול חכית, עין שם, אינה ראיה כלל, דבכל חלכות ציצית לא מצינו חלוק כזה, ואדרבה, מצינו בכל מקום דהוה שיעור בגד לענין ציצית, ועל כן לא חזקו להשמינו יותר רבותא, והא דלא נקט סתם ראשו ורבו, דבר החזק נקט. גם מה דהקשה על מה שכתב הכית יוסף דלהכפתור ופרח אפילו אם מכסה בה ראשו ורבו פטור, מדברי הכפתור ופרח גופא שהובא בבית יוסף דתיב את המצנפת של בגי ארצות המערב, ובכר הקשה קשיא זו חלוקת המדות, ובאמת גם זה אינו, דהעקר כמו שפרשן האלה ונשא דהכונה שיש בו כדי לכסות אכל הוא אינו מכסה את עצמו, וכן הוא בקדאי בדרבנן משה הארץ לפי דברי הכפתור ופרח, עין שם, ובתנא דתתו הארצות החיים. ומה שהקשה הארצות החיים על זה, דהא כאן בשלחן ערוך פאר בקדאי דאפילו מכסה את עצמו פטור, פשוט דזה כתב לפי מסקנתו בבית יוסף דכגי ספרד לא סבירא להו בהכפתור ופרח, והוא פוסק בנתיחו כמו שכתב בהשפיע יא. והרועה להחמיר, יעשה קרן אחד עגול: יא * סודר שנתנין וכו' פטורים. עין במשנה ברורה. והשעם לזה כתב בבית יוסף, שעקר חכמת הסודרים ההם מתחלה הוא כדי להתעטף בהם סביבות הראש מפני חזק ולעשות צל על הראש בזמן חום, וגם לכסות בה הראש בהתחייכות הכנף בשבת שהוא עולה לקרא פתוח, ולכן אף שרוב חזים הוא מביאה על הגוף, שוב תוי לה כסות ראש ופטור, ועוד יש לומר, שעקר חכמת הסודרים ההם הוא להשתמש בהם לכמה דברים, להגד בהם

שער הציון

(ל) לבדו ומגן אברהם: (לג) אלהי רבה תהי שלום וארצות חיים, וגם סתוי אדם מצדד להקל: ח (ל) מגן אברהם ודומת הדשן: י (ל) מבאר הגר"א: (לז) עלת תמיד:

לוח עמוד הידוע: יום ד יח סיון תשסב < יום ה כב אייר תשסד < יום ו כח ניסן תשעב < שביע ה ניסן תשעו < יום א י אדר ב תשסב